

שר-המשטרה שלמה הליל הוא אחד ה- אנשים המנוכרים ביותר במדינה בשבועות האחרונים. הוא אינו יודע מה הולך ב- משטרה, בכל זאת נוטל על עצמו לטוהר את פקודיו מכל אשמה, כמו בפרשת הילד דני חוק, שמת בגלל הונחה ורשלנות ב- היותו במעצר.

הוא גם אינו יודע מה הולך בממשלה, ובכל זאת הוא קופץ כנשן-נחש ומדבר על דברים שאין לו בהם כל מושג.

לא מתייחסים אליו. ביום שישי ה- אחרון הוזמן שר-המשטרה לשאת נאום בפני חברי המועצה-ההגנה בחיפה. על מה יכול לדבר שר-המשטרה? כמובן על נתונים סטטיסטיים בתחום הפשיעה במדינה, ש- מספק לו משרדו.

אבל הוא לא הסתפק בכך. הוא ניצל את ההזדמנות כדי לטוהר את שמו של משרד-הגבול, הכפוף למשרדו, בפני ההא- שמות שהוטחו נגדו בשל התנהגותם ה- ברוטאלית של אנשיו בעזה.

„בשבועות האחרונים מקבלים החיים ב- רצועה אופי אנושי“, אמר שלמה הליל ר- תקף בחריפות את כל אלה ש„הטילו שיקר- צים“, „השמיצו“ ו„השמיצו“ דברים לא מבוססים“ על משרד-הגבול.

כאשר השמיע שלמה הליל את נאומו ה- תקף, טרם סיים הקצין הבכיר — שמינה הרמטכ״ל לחקירת ההאשמות על התנהגות אנשי צה״ל ומשרד-הגבול ברצועה — את חקירתו. אבל שלמה הליל אינו צריך להמ- תין לסיום החקירה. הוא יודע יותר טוב.

בעצם אין זו אשמתו של שלמה הליל. חב- ריו בממשלה פשוט אינם מתייחסים אליו. נוסטאלגיה לטירור. לוא היו מכני- סים את שלמה הליל בסוד העניינים, אולי היה מתגלה לו כי הרמטכ״ל החליט על מינוי קצין בכיר לחקירת ההאשמות על המתרחש בעזה. לא בגלל „השמצות“ ו- „שיקוצים“, הרמטכ״ל נקט בצעד נבון ר- טבעי, שנועד להגן על סוהר נשקו של צה״ל, אחרי שאחד החיילים שנטלו חלק במעשה אכזריים בעזה, נקף אותו מצפוניו על חלקו בפרשה והוא כתב מכתב לראש- הממשלה, שר-הביטחון ולרמטכ״ל.

מול צעדו המצפוני והמסורי של הרמט- כ״ל, שלא הביע כל דעה בנושא של עור- לא הובאו בפניו מימצאי החקירה, בולטת אפסותו של שר-המשטרה.

זה, לא רק שלא נקט בצעד שהיה חייב לעשותו — למנות ועדת-חקירה או קצין- חוקר לחקירת ההאשמות שהוטחו נגד משרד-הגבול, אלא שיצא בפומבי בהתקפה פרוצה ונטולת-תבונה, בה האשים את משרד- המשטרה נגד משרד-הגבול כ„חוגים שיש להם נוסטאלגיה מיוחדת לתקופת ה- טירור והרצח“.

הממשלה חייבת לעשות משהו כדי למנוע מאחד משריה להתבנות בפומבי. אסור ל- השאיר אותו בצד, מחוץ לעניינים, צריך לספר לו גם כן משהו.

אישים

האיש

שלא ידע

אחד הסיפורים שטרם פורסמו עד כה ב- קשר לאישיותו של איסר הראל, מי שהיה הממונה על שירותי הביטחון, נוגע לתקופה בה היה בשיא השפעתו על ראש-הממשלה דאז: דוד בן-גוריון.

באחד הימים לא היסס איסר והציע לאחד מהמקורבים ביותר לביג׳י, שיעלה בפניו את הרעיון למנות אותו. את איסר, כסגן ראש-הממשלה, האיש, שראה את ההצעה כחלק משיעוץ הגדול של איסר, לא הביא אפילו את ההצעה באותם ימים לביג׳י.

על רצונו זה צריך לראות את המכתב ש- כתב השבוע דוד בן-גוריון להוצאת ה- ספרים שהוציאה לאור את ספר עלילותיו של איסר הראל — הממונה. במכתב זה יש פסוק חשוב אחד.

כתב ביג׳י, בין השאר: „מסירותו לתפ- קיד היתה ללא גבול. ומה שלא פותח חשוב הוא כשרונו לתפקיד זה שהיה ללא דוגמה — ב מידה שידעתי את ה- נעשה בתחום זה“.

2500 ל״י. את הכסף הזה שילמה חברת אחוזות החוף פוגאטש, מבלי שיהיה כל קשר ישיר בין סדון לבין החברה העירו- נית-ציבורית, שנוקדה לשירותיו של בריון כדי לפנות דיירים מבתיהם אך לא היתה מוכנה להודות בכך.

מיקרו בתוכנית ל

כאן ברור גם כיצד נזעקו אליהו סדון ואלי פוגאטש לעזרתו של הפס- רון גיגי פרס, כשגם הוא היה זקוק לפינוי תוך שיכנוע — פינויה של משפחת גרדנר. וזוהי הוכחה יפה עד כמה משתלמת עשיית טובות לחברים.

כאן מגיע תורה של פרשה נוספת ה- ראויה לתשומת-לב מדוקדקת.

לפני כשנתיים החליטה עיריית תל-אביב, לתת את האור הירוק לבנייה בשטח ל- ש- מעבר לירקון. חברת הירקון, העירונית- ציבורית, שבראשה עומד שמואל „סאמק“ ינאי, היא האחראית לפיתוח שטח זה ול- בניית בו.

אבל חברה עירונית-ציבורית אינה יכולה לחלק קרקע לבנייה לפי ראות עיניה. היא צריכה לעשות זאת בשטח המוכרים. ב- מיכרזים שפורסמו, זכו כמה חברות. חברת אדגר של גיגי פרס לא היתה ביניהן.

הפיתרון היה קשה, אבל הוא נמצא לכ- סוף. לגיגי פרס יש מהלכים גם בחברת הבנייה ההסתדרותית שיכון עובדים. לפני כקשר שנים בערך, היה זה גיגי פרס שתיווך בין חברת שיכון, שהיתה בעלת בריכת- השחייה בחוף גורדון בתל-אביב, לבין קבר- צה של ידיים לשעבר מחיל-הים, האחים עזריאל וסמואל עינב ויוסף הראל, שרכשו את הבריכה כתוצאה מתיוכחו המסור. תמור- רת אותו תיווך, קיבל גיגי גם דמי-תיווך גאים.

והנה נודע לגיגי כי חברת שיכון עובדים היא אחת הנוכחות במיכרז שהוציאה חברת הירקון שבהנהלת ידידו סאמק ינאי בשטח תוכנית ל. לגיגי גם נודעו פרטי הסכם שנחתם בין שתי החברות.

נודע לו ששיכון עובדים קיבלה מחברת הירקון שטח קרקע לבניית 176 יחידות דיור רגילות ועוד 48 יחידות דיור לזוגות צעירים. התנאים שקיבלה שיכון עובדים היו מצוינים: תמורת הקרקע היא שילמה מראש בסך הכל את הסכום של 144 אלף ל״י, התחייבה לשלם את יתרת הסכום עבור הקרקע רק אחרי שתמכור את היחידות ב- בניינים שתקים, בשיעור של 20% מהמחיר שתקבל עבור כל יחידה.

הפיתוי היה יותר מדי גדול עבור גיגי פרס מכדי שיוכל לעמוד בו. הוא מצא את השיטה כיצד לגרום לתת משטח זה.

הצביעות נעלמה

יצר הוא עשה ואת?

יש כמה גירסות, אבל אין הוכחות. ל- עומת זאת עובדה היא, ששיכון עובדים הס- כימה לחתר לגיגי פרס על בניית חלק מה- בניינים שאת הזכות להקמתם קיבלה ב- מיכרז.

שיכון עובדים לקחה את חברת אדגר של גיגי פרס כקבלן מישנה, אבל לא כתנאים של קבלן מישנה. גיגי קיבל את הזכות לבנות על השטחים שהוקצו לשיכון עובדים ללא תמורה, ולעומת זאת ניתנה לו ה- זכות לבנות את היחידות לפי תכנונו, ו- למכור אותן בעצמה. תמורת הקרקע, עליה הוא בונה, ישלם גיגי רק אחרי שימכור את היחידות שבנה — הוא ישלם אז 20% מ- מחיר היחידה שיופיע בחוזה בינו לבין ה- קונה, ישר לחברת הירקון.

כיצד התאפשרה עיסקה מוזרה זו, ש- פירושה למעשה עקיפת מיכרז — שוב, אלה הם משימה ואתגר נוספים למבקר ה- מדינה.

עד כאן חלק — חלק קטן בלבד — מ- עלילותיו של גיגי פרס, האיש שהצליח להתעשר תוך שנים ספורות בעזרתה נדיבה של המדינה; האיש המפלט את דרכו בעזרת שם משפחתו; האיש שאנשים במדי- נה הזאת יראים וחרדים מפניו כאלו היה הבוסס של המדינה.

העובדות שפורטו לעיל אינם סודות. הר- בה אנשים יודעים עליהן ויודעים ודאי עוד יותר. אף על פי כן יכול גיגי פרס, אחיו הצעיר של השר שמעון פרס, להפעיל את שיטותיו באין מפריע.

כיצד יתכן מצב זה? התשובה לכך נמצאת אולי באימרה שהשמיע בזמנו ח״כ מפא״י לשעבר, הפרופסור דב סדן, שאמר: „במדי- נה הזאת היו שחיתות וצביעות. הצביעות — נעלמה“.

עות „מנגנון החושך“

כשהשתחרר פוגאטש מתפקידיו הממלכ- תיים והחל בפרקטיקה פרטית של עורך-דין, היה זה רק טבעי ומובן שהוא יהפוך גם לפרקליטו של הפטרון גיגי פרס. האמון שרכש גיגי פרס לפוגאטש היה כה גדול, שבתקופה מסוימת הוא אף מינה אותו כ- אחד ממנהלי חברת הבניין שלו אדגר, כ- נציגו וממלא מקומו.

במאמר מוסגר, רק כדי להזכיר נשכחות: אותו אלי פוגאטש היה גם עורך-הדין של ביטאון-הרפס רימון, שהוצא בזמנו על-ידי איסר הראל, כפי שהורה בעצמו לאחרונה, במטרה מפורשת ללחום בהעולם הזה.

פוגאטש נתן שירותים לגיגי וגיגי נתן שירותים לפוגאטש. אחד מהם ראוי לפירוט- יתר, מאחר שהוא קשור גם קשר ישיר ב- פרשת הבנינות בנסיון לפנות את ליאו גרדנר מדירתו.

לפני כשנתיים תכננה עיריית תל-אביב כמה מיבצעי ראויה לקראת הבחירות הקר- בות והולכות. בין המיבצעים היתה גם סלילת המהירה של כביש החוף החדש בין תל-אביב ויפו, בשטח של חורבות מנשיה. איזור חורבות מנשיה, המיועד לבניית הסיטי העתידה של תל-אביב, פונה אז ב- חלקו. אולם היו עדיין דיירים בבניינים מסים גפול שסירבו להתפנות. עמידה, ש- היתה בעלת המיבנים בשטח זה, הציעה ל- דיירים תמורה כספית בעד הסכמתם להת- פנות, אולם אלה דרשו „דירה תמורת די- רה“, סירבו לפנות את המיבנים.

חלק מאותם אנשים ישבו בבתים שהיו בדיוק על התחאי של הכביש החדש. השטח עצמו היה בבעלותה של חברת אחוזות החוף, חברה עירונית-ציבורית, ש- נטלה את עבודות הפיתוח שיבוצעו ב- שטחה של מנשיה המפונה. מנהלה של חברת אחוזות החוף הוא אותו סאמק ינאי, ידידו של גיגי פרס.

אליהו סדון (מימין) ועורך-דין אליעזר פוגאטש (משמאל). שהיו מעורבים בפרשת פינוי דירתו של ליאו גרדנר בבזח. שניהם קיבלו על עצמם לשכנע את דיירי הבתים בחורבות מנשיה לפנות את בתיהם, תמורת תשלום, אותו קיבלו מן החברה העירונית-ציבורית שבראשה עומד שמואל „סאמק“ ינאי.

כשהעלה פעם סאמק בפני גיגי את צרו- חיו בפניו תושבי מנשיה, הציע לו גיגי פיתרון נפלא: ידידם המשותף, עורך-הדין אלי פוגאטש.

ככך בוצעה עיסקה מעניינת מאוד בין חברת אחוזות החוף שיעלה לו ינאי ל- בין עורך-הדין פוגאטש. פוגאטש נטל על עצמו לפנות את הייירים המסרבים להת- פנות משטח התחאי של הכביש החדש. תמור- רת כל דייר שיפונה התחייבה חברת אחוזות חוף. לשלם, וגם שילמה, לפוגאטש שכר- טירחה בסכום של אלף ל״י, בתוספת ה- הוצאות הממשות שיעלה לו הפינוי. אחרי שהיה הסכם זה בידו, ניגש פוגאטש למלאכה. הוא פנה ובקש את שירו- תיו של אליהו סדון, הפטרון מאוריהודה, ראש סדרגי מפא״י לשעבר שהפך לבעל חב- רת הובלה גדולה בשם טעמוביל.

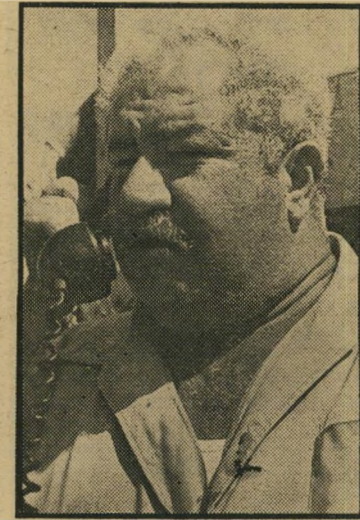
אליהו סדון, שבנוסף למעשים הטובים הרבים שהוא עושה, הוא יודע גם כביריון, נטל על עצמו את תפקיד שיכנוע אותם מ- תושבי מנשיה שסירבו להתפנות. תמורת מאמצי השיכנוע שלו, שעלו יפה ללא יוצא את הכלל — כיוון שכל הייירים שסירבו עד אז לפנות את בתיהם, פינו אותם במהירות הבזק — הגיש סדון חש- בון הוצאות לאלי פוגאטש. הוצאות השיכ- נוע הסתכמו בסכומים שבין 500 ל״י ל-

הידיד שמואל „סאמק“ ינאי, אלוף מישנה (מיל.) בחיל- הים, שהוא כיום מנהל חברת „הירקון“ האחראית לביצוע תוכנית ל- בעבר הירקון. סאמק הוא ידידו האישי של פרס, מתגורר בדירה שגיגי העניק לו בתנאי רכישה נוחים.

גיגי שירת באותו חיל, שאחיו שמעון היה ממונה אז עליו, בדרגת סגן. אבל זה אינו מונע ממנו להתחבר גם עם בעלי דר- גות גבוהות בהרבה. אחד מהם הוא אלוף- מישנה (מיל.) שמואל „סאמק“ ינאי, כיום פקיד בכיר בעיריית תל-אביב, האחראי ל- תוכנית ל- תוכנית לבנייה העירונית מעבר לירקון, ומנהל מיספר חברות עירו- ניות וציבוריות הקשורות בפיתוח פרויקט- טים שונים באיזור תל-אביב.

כשהשתחרר סאמק מחיל-הים בזמנו, ו- עבר לגור לתל-אביב, הוא היה זקוק לדירה והולמת את מעמדו. ומי אם לא גיגי פרס, ידידו, הוא שהעמיד לרשותו דירת פנט-

האשכנעים

האזו בבית רב הקומות שבנה ברחוב ברודצקי ברמת-אביב, בתנאי תשלום ומימון נוחים ביותר.

אלא שסאמק לא הספיק להתגורר זמן רב בדירה. היו לו בעיות משפחתיות ר- הוא נאלץ להשאיר את הדירה לאשתו ל- שעבר, אחרי שהתחתן בשנית. מובן שהוא היה זקוק לדירה נוספת. ושוב — מי אם לא ידיד כמו גיגי פרס יסייע לו בשעת צרה זו?

גיגי נתן לסאמק דירה נוספת, הפעם ב- „קריית-גיגי“ ברחוב האוניברסיטה, ושוב, בתנאי תשלום נוחים לטווח ארוך ביותר, כיוון שמצבו הכספי של סאמק היה קשה מאוד בגלל הבעיות המשפחתיות. כמובן שלגיגי פרס לא היתה כל טובת- הנאה אישית מכך. זו היתה פשוט עזרה לידיד הנתון במצוקה.

הידיד ממנגנון החושך

ידיד אחר שהיה לגיגי פרס מתקופת שירותו בחיל-הים, הוא עורך-הדין הצעיר והעליו אליעזר „אלי“ פוגאטש. לפני ש- היה לעורך-דין היה אלי פוגאטש איש „מג- גנון החושך“, וקצין-משטרה במחלקה לתפ- קידים מיוחדים, שהיתה בזמנו אחת מזו-